

KARTA PRZEDMIOTU

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Liturgika bizantyjska: Sakramenty
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Byzantine liturgics: The Sacraments
Kierunek studiów	Teologia kurs A (MSD Lublin)
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	Jednolite magisterskie
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Nauki teologiczne
Język wykładowy	Polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Ks. dr Stefan Batruch
---	-----------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	Semestr	Punkty ECTS
wykład			3
konwersatorium	30	(IX-X), XI-XII	
ćwiczenia			
laboratorium			
warsztaty			
seminarium			
proseminarium			
lektorat			
praktyki			
zajęcia terenowe			
pracownia dyplomowa			
translatorium			
wizyta studyjna			

Wymagania wstępne	Bazowa wiedza o liturgicznym i sakramentalnym życiu Kościoła. Podstawowa znajomość języka ukraińskiego
-------------------	---

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1 - Ukazanie sakramentów jako źródła uświęcenia człowieka i sposobu budowania Mistycznego Ciała Chrystusa
C2 - Ukazanie genezy sakramentów i ich rozwoju w liturgicznej tradycji bizantyńskiej
C3 - Kształtowanie umiejętności czerpania treści teologicznych z tekstów obrzędów sakramentów zgodnie z zasadą <i>lex orandi lex credendi</i>
C4 - Ukazanie ewolucji obrzędów sakramentów w metropolii kijowskiej po Unii Brzeskiej

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student dysponuje wiedzą o genezie i ewolucji obrzędów sakramentów w liturgicznej tradycji bizantyńskiej oraz ich znaczeniu	T_W15
W_02	Student zna współczesne osiągnięcia szkół teologicznych w dziedzinie badań nad bizantyńską tradycją liturgiczną	Tk_W02
W_03	Student posiada wiedzę o dynamice embolistycznej w modlitwach sakramentów	Tk_W03
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Student potrafi, na podstawie studium tekstów bizantyńskich obrzędów sakramentów, których geneza sięga okresu pierwszych Soborów, wyrobić w sobie umiejętność holistycznego podejścia do zagadnień teologicznych i syntetycznego ukazywania historii zbawienia	T_U09

U_02	Student rozumiejąc, że sprawowanie sakramentów dokonuje się w kontekście niezwykle dynamicznych zmian w mentalności przede wszystkim młodzieży, potrafi otworzyć się na wiedzę i doświadczenie środowisk pozakościelnych	T_U14
U_03	Student uświadamia sobie, że użyte w odniesieniu do sakramentów małżeństwa i święceń przez Katechizmy (Kościoła Katolickiego i Ukraińskiego Kościoła Greckokatolickiego) określenie „Sakramenty w służbie komunii” jest dla przyjmujących je wezwaniem do aktywnej służby dla bliźnich	T_U15
U_04	Student wie, że wydanie w roku 1996 przez Kongregację Kościołów Wschodnich „Instrukcji w sprawie stosowania przepisów liturgicznych Kodeksu Kanonów Kościołów Wschodnich” spowodowane było w jakiejś mierze zaniedbaniami ze strony wschodnich katolików w sferze wierności własnej tradycji	Tk_U04
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Student ma świadomość, że w dzisiejszych realiach poprzez nauczanie o sakramentach i sprawowanie ich Kościoł wzmacnia małżeństwa i rodziny, promuje wysoką kulturę, sprzyja zachowaniu i rozwojowi dziedzictwa duchowego, od którego zależy przyszłość chrześcijaństwa	T_K07
K_02	Student rozumie, że wymieniana wśród sakramentów wtajemniczenia chrześcijańskiego Eucharystia czyni z inicjacji chrześcijańskiej proces trwający całe życie. Jako przyszły szafarz sakramentu pokuty i pojednania uświadamia sobie własną rolę i odpowiedzialność za prowadzenie innych drogą do dojrzałości chrześcijańskiej	Tk_K01

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Kwestie terminologiczne. „Od »sakramentów« do »misteriów«” (KKK 1075)
Ekonomia sakramentalna w życiu Kościoła
Sakramenty: inicjacji chrześcijańskiej, uzdrowienia, w służbie komunii
Geneza i ewolucja sakramentu chrztu
Geneza i ewolucja sakramentu bierzmowania. Jedność sakramentów inicjacji w trad. wsch.
Geneza i ewolucja sakramentu pokuty. Kwestia formuły rozgrzeszenia
Geneza i ewolucja sakramentu namaszczenia chorych. Problem skróconego obrzędu
Sakrament święceń. Święcenia niższe i wyższe w tradycji bizantyńskiej
Sakrament małżeństwa, jego struktura i sposób udzielania w Kościołach tradycji kijowskiej
Problem osobnego obrzędu zaręczyn.
Specyfika celebracji powtórnego małżeństwa w tradycji bizantyńskiej

Chrześcijański pogrzeb, warianty jego sprawowania w różnych warunkach. Problem kremacji
 Sakramentalia (poświęcenia i błogosławieństwa) w Kościele wschodnim
 Postulaty liturgicznej Instrukcji Kongregacji Kość. Wsch. odnośnie sprawowania sakramentów

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne <i>(lista wyboru)</i>	Metody weryfikacji <i>(lista wyboru)</i>	Sposoby dokumentacji <i>(lista wyboru)</i>
WIEDZA			
W_01	Wykład konwersatoryjny	Praca pisemna	Oceniony tekst pracy pisemnej
W_02	Wykład konwersatoryjny	Praca pisemna	Oceniony tekst pracy pisemnej
W_03	Wykład konwersatoryjny	Praca pisemna	Oceniony tekst pracy pisemnej
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny
U_02	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny
U_03	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny
U_04	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny
K_02	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny

VI. Kryteria oceny, uwagi:

1. Aktywność studentów podczas zajęć (wypowiedzi ustne, dialogi, praca w grupach)
2. Złożenie pracy pisemnej.
3. Obecność na zajęciach

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin

Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	30
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	45

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
<p>Michael Kunzler, Liturgia Kościoła, Poznań 1999.</p> <p>Bogusław Nadolski, „Liturgika III. Sakramenty. Sakramentalia. Błogosławieństwa”, Poznań 1992.</p> <p>Василь Корендій, „Таїнство елеопомазання”, Тернопіль 2019.</p> <p>John Meyendorff, „Małżeństwo w prawosławiu. Liturgia, teologia, życie”. Lublin 1995.</p> <p>Paul F. Bradshaw, „W poszukiwaniu początków kultu chrześcijańskiego. Źródła i metody badań wczesnej liturgii”, Kraków 2016.</p> <p>Robert F. Taft, „Ponad wschodem i zachodem. Problemy rozumienia liturgii”, Kraków 2014.</p> <p>Конгрегація у справах Східних Церков, „Інструкція застосування літургійних приписів Кодексу Канонів Східних Церков”, Львів 1998.</p> <p>Marek Blaza SJ, „Kościół w stanie epiklezy”, Kraków 2018.</p> <p>Marek Blaza SJ, „Jak wierzysz. Sakramenty inicjacji chrześcijańskiej w dialogu katolicko-prawosławnym”, Kraków 2005.</p> <p>Александр Шмеман, „За життя світу. Таїнства і православ'я”, Львів 2009.</p>
Literatura uzupełniająca
<p>Микола Кавасила, „Життя в Христі”, Львів 2005.</p> <p>Przemysław Nowakowski SM, Problematyka liturgiczna w międzywyznaniowej polemice po Unii Brzeskiej (1596-1720), Kraków 2004.</p>